

VÁROS POLGÁRMESTERE

2051 Biatorbágy, Baross Gábor utca 2/A • Telefon: 06 23 310-174/112 mellék
Fax: 06 23 310-135 • E-mail: polgarmester@biatorbagy.hu • www.biatorbagy.hu

Előterjesztés

Helyi esélyegyenlőségi program megalkotásáról

Tisztelt Egészségügyi és Szociális Bizottság!

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Törvény) rendelkezései alapján az ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szervek **kötelesek esélyegyenlőségi tervet elfogadni**. A helyi esélyegyenlőségi program megléte **2012. november 1-jét** követően meghirdetett **pályázatok esetén elengedhetetlen**, hiszen a települési önkormányzat csak így részesülhet az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton **odaítélt támogatásokból**.

2012. február 29-ével módosultak a helyi esélyegyenlőségi program készítésének szabályai (hatályon kívül helyezésre került a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjait tartalmazó 120/2010. (IV.16.) Korm. rendelet, mely szerint a program elkészítésébe kötelező volt bevonni az Országos Esélyegyenlőségi Szakértői Névjegyzékből kijelölt esélyegyenlőségi szakértőt, aki a rendelkezésére álló adatok, nyilvántartások felhasználásával, térítés ellenében végezte munkáját.)

Az **új szabályozás** szerint (312/2011. (XII.27.) Korm. rendelet):

- a helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésében résztvevők, azaz a települési önkormányzat **közigazgatási szervének köztisztviselője vagy költségvetési szervének közalkalmazottja** képzését a Türr István Képző és Kutató Intézet – a továbbiakban TTKI ingyenesen végzi. (A TTKI tájékoztatása alapján a képzések várhatóan 2012 augusztusától indulnak, az önkormányzatok a képzésre 2012. május 30-ig jelentkezhetnek),
- a programok elkészültét és felülvizsgálatát ingyenesen igénybe vehető, **esélyegyenlőségi mentorok segítik** (az önkormányzatok a mentori segítség igénybevételére 2012. május 30-ig jelentkezhetnek),
- a program két részből áll:
 - **helyzetelemzésből** (hátrányos helyzetű csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzete)

- **intézkedési tervből** (a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedések).
- a programot **kétévente át kell tekinteni**, ha szükséges, felül kell vizsgálni és az új helyzetnek megfelelően módosítani.

A Budaörs Kistérség Többcélú Társulása Polgármesterek Tanácsa 2012. március 6-ai ülésén hozott 17/2012. (III.06.) számú határozatával megküldte és elfogadásra javasolja az általa elkészített Biatorbágy Város Esélyegyenlőségi Programját, mely a készítő szerint Biatorbágy Város Képviselő-testülete 4/2011. számú határozata alapján (melléklet) átdolgozásra, majd 2011. november 30-án lezárásra került. A Kistérségi Iroda a már hatályon kívül helyezett Kormányrendeletre, és így a már nem hatályos szabályozásra hivatkozik. Továbbá míg a Kistérségi Esélyegyenlőségi Programra vonatkozóan 2012. január 15-én – az akkori szabályozásnak megfelelően – esélyegyenlőségi szakértői vélemény került kiállításra (és a szakértő a programban foglaltakat megfelelőnek találta), addig ez a szakértői vélemény a helyi esélyegyenlőségi program mögül hiányzik.

(A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének költségei tekintetében – noha jogszabály már nem írja elő kötelezően díjazás ellenében munkát végző szakértő bevonását –, tájékoztató jelleggel árajánlatot kértünk egy esélyegyenlőségi programok elkészítésével foglalkozó vállalkozástól, arra vonatkozóan, hogy egy hasonló lakosságszámú, adottságú település részére az elmúlt időszakban hozzávetőlegesen milyen díjazás ellenében alkotta meg a helyi esélyegyenlőségi programot. Az árajánlat az előterjesztés lezárásakor még nem érkezett meg. Megkereséssel fordultunk a Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat intézményvezetőjéhez, nyilatkozzon arra vonatkozóan, hogy a helyi esélyegyenlőségi program megalkotásában részt kíván-e venni, illetve a program megalkotását felelősen vállalni tudja-e és amennyiben igen, azt milyen anyagi feltételek biztosítása mellett. Az intézményvezető előzetes becslése alapján 400.000 Ft díjazás (hozzávetőlegesen 100.000,- Ft adatnyerés és 300.000,- Ft személyi kiadás) ellenében vállalna felelősséget a program megalkotásáért.)

Fentiek alapján javaslom, hogy a Képviselő-testület a Kistérség által elkészített helyi esélyegyenlőségi programot ne fogadja el, továbbá jelölje ki **Tóth Attilát**, a Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjét **ingyenes, helyi esélyegyenlőségi programok megírására felkészítő képzésen való részvételre**, majd ezen kijelölt személy felelősségével, mentori segítség igénybevételével a Kistérségi Iroda által megküldött dokumentumot felhasználva, azt kibővítve, aktualizálva és ezúttal az érintett területek – oktatási, egészségügyi, szociális stb. szakértőit, felelőseit bevonva **alkossa meg Biatorbágy Város Esélyegyenlőségi Programját**.

Biatorbágy, 2012. április 11.

Tisztelettel:

Tarjáni István
polgármester

Az előterjesztést készítette: Pomaházi Krisztina igazgatási osztályvezető

Határozati javaslat

**Biatorbágy Város Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2012. () Öh. számú határozata**

Helyi esélyegyenlőségi program megalkotásáról

Biatorbágy Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Budaörs Kistérség Többcélú Társulása által 2011. november 30-án lezárt, Biatorbágy Város Esélyegyenlőségi Programját nem fogadja el, egyúttal felhatalmazza a polgármestert, hogy jelölje ki Tóth Attilát, a Biatorbágyi Családsegítő Központ és Gyermejjóléti Szolgálat vezetőjét bízva meg Biatorbágy Város Esélyegyenlőségi Programjának elkészítésével.

Felelős: Polgármester

Határidő: Biatorbágy Város Esélyegyenlőségi Programjának elkészítésére 2012.10.15.

Polgármesteri Hivatal
Igazgatási Osztály
Pomaházi Krisztina osztályvezető
2051. Biatorbágy. Baross G. u. 2/a

Tisztelt Krisztina!

Megtiszteltetés számomra, hogy a helyi esélyegyenlőségi program megalkotásában részt vehetek. Ennek elkészítését vállalom.

Tájékoztottam a munka elvégzésének folyamatáról, a szakmaiság kritériumáról, amibe a Türr István Képző és Kutató Intézetnél elvégzendő két hónapos képzés is bele tartozik. Az ő tájékoztatásuk alapján ebben a két hónapban – napi tevékenységgel - meg is írható a program. Így a Képviselő-testület legkésőbb a novemberi ülésén elfogadhatja azt.

A program elkészítésének költsége két csoportra bontható:

- a. adatnyerés (KSH-tól vásárolt településre vonatkozó adatok, amelyek nem ingyenesek). Ez cca. 100eFt
- b. személyi kiadás: br. 300eFt

A program elkészítésére javaslok elkülöníteni 400eFt-ot, amelybe a fenti tételek beleférnek.

Az adatgyűjtéshez és a helyzetelemzéshez szükséges a Biatorbágyon működő intézmények, szervezetek, önkormányzatok együttműködésének bírása, az elkészült programot véleményeztetésre a kisebbségi önkormányzatok meg kell hogy kapják.

Biatorbágy, 2012. 04. 12.

Tisztelettel:

Tóth Attila

BUDAÖRSI KISTÉRSÉG

Budaörs Kistérség Többcélú Társulása, Kistérségi Iroda

Cím: 2040 Budaörs, Szabadság út 134.

Telefon: +36/23/447-848; +36/23/447-849 Fax: +36/23/447-848

E-mail: kisterseg@budaors.hu Honlap: www.budaorsikisterseg.hu

BIATORBÁGY VÁROS

ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJA

*- szakmailag egyeztetett változat, a Képviselő-testület 4/2011.
számú határozata alapján átdolgozva -*

lezárva: 2011. november 30.

Készítette:

HST.hu Kutató és Tanácsadó Kft.

e-mail: info@hst.hu

web: www.hst.hu

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	3
1.1. Földrajzi fekvése, története, demográfiája	3
1.2. Gazdaság	4
1.3. Foglalkoztatás, humán erőforrás, lakáshelyzet	5
2. Helyzetelemzés	5
2.1. Nemek egyenlősége	5
2.2. Romák esélyegyenlősége	6
2.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége a közoktatásban	7
2.4. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége	7
2.5. Helyzetelemzés összefoglalása	9
3. Célmeghatározás	10
3.1. Nemek egyenlőségével kapcsolatos célkitűzések	10
3.2. Romák esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések	10
3.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esély-egyenlőségének előmozdítása a közoktatásban	10
3.4. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések	11
4. Akcióterv	12
4.1. Nemek egyenlőségét segítő akciók	12
4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségét segítő akciók a közoktatásban	13
4.3. Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségét előmozdító akciók	14
5. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósulást segítő fejlesztések és beruházások	15
6. Kockázatelemzés	16
7. Konzultáció, nyomon követés és nyilvánosság biztosítása	17
8. Kötelezettségek és felelősségi körök	17
Függelék	18
Glosszárrium	18

1. Bevezető

1.1. Földrajzi fekvése, története, demográfiája

Biatorbágy Pest megye nyugati részén, Fejér megyével határos területén helyezkedik el. Északról Páty és Budakeszi, keletről Budaörs és Törökbálint, délkeletről Sósút, délről a Fejér megyei Etyek, nyugatról Herceghalom települései határolják.

A település belterülete a Zsámbéki-medencében terül el, ezt ÉNY-DK irányban a Budai-hegység övezi, a keleti rész a Budaörsi-medencébe nyúlik át.

Területe: 4379 ha, lakóterülete: 496 ha, népessége: 2010. január 1-jén 12068 fő volt.

Mindkét anyatelepülés központi magja utcás jellegű, csupán Biatorbágy legrégebbi része mutat halmazos tulajdonságokat. Az újabban kiépült részek kertvárosi jellegzetességeket is mutatnak. A települést a régi szőlőhegyeken kialakult kiskertes öv kíséri, amely az ottani tulajdonosok szándéka szerint üdülőjellegűt vesz fel. A településnek a Tétény-Sóskúti-fennsíkra eső területén jelentősebb erdő is van, a többi területen nagyjából nagyzemelési mezőgazdasági művelés folyik, néhány száz hektáron kisebb gazdaságok is működnek.

Dr. Sólyom László köztársasági elnök 127/2007. (VI. 29.) KE határozata értelmében 2007. július 1-jétől Biatorbágy városi rangra emelkedett. Az önkormányzati törvény szerint a nagyközségi önkormányzat a várossá nyilvánítást akkor kezdeményezhette, ha "a városi cím használatát fejlettsége, térségi szerepe indokolja". A szempontok között nagy súllyal számított a kiegyensúlyozott gazdálkodás, a teljes közműhálózati kiépítettség, az alacsony munkanélküliségi ráta, a teljes alapellátó intézményrendszer, a működő kulturális és sportélet, a fejlett civil társadalom és a településfejlesztési, vagy nem utolsósorban a városi megjelenés igénye is.

A település lakóinak száma a 40-es és a 80-as évek kivételével folyamatosan emelkedik, összetétele viszont változik. A német ajkú lakosság nagy részét 1946-ban kitelepítették Németországba, helyükre a Kárpát-medence több tájáról jöttek magyar nyelvű lakosok. (pl. Erdély, Felvidék).

Szervezett önkormányzati képviselettel rendelkezik a német mellett a görög a lengyel és a ruszin kisebbség. Manapság az agglomerációba települők nagy száma eredményezi legfőképp a népességszám intenzív emelkedését.

Biatorbágyon az egyébként országos szinten csökkenő tendenciát mutató népesedéssel ellentétben növekvő tendenciát mutat a népszaporulat. Míg a 2001-es népszámláláskor 8293 főről számoltak be addig 2010-ben az állandó lakosok száma meghaladja a 12000 főt.

Az országos adatok eltérő korosztály-bontásban állnak rendelkezésre, de így is jól látszik, hogy a biatorbágyi népesség növekedés iránya ellenkezője az országos tendenciának. Pl. országosan a legfiatalabb korosztály létszáma csökkent a leginkább, Biatorbágyon pedig éppen ez a korosztályi létszám nőtt erőteljesen. A bevándorlás mellett a népszaporulat is pozitív, a legnagyobb Pest megyében. A folyamatosan növekvő tendencia mellett figyelemreméltó a 0-17 éves korosztály utóbbi 5 éves létszámemelkedése, ami közel duplája a többi korosztálybeliének. Ez öröndetes, mert azt mutatja, hogy egészséges a település korfája, önmagát tudja regenerálni, életképes. A körökben jelentkező igények (egészségügyi, oktatási, sport, nevelési, stb.) megoldására különösen figyelni kell.

Mindezek miatt az önkormányzat különös figyelmet fordít a családok előtérbe helyezésére és a családok esélyegyenlőségének biztosítására, mely a képviselő testület 4/2011. (01.27.) számú határozatában meg is erősített.

1.2. Gazdaság

A munkavállalók zöme már helyben dolgozik, bár még mindig számottevő a Budapestre járók aránya, és megnőtt a szomszéd településeken (Budaörsön, Törökbálinton stb.) munkavállalók száma is. A lakóterületen működik a kis- és közepes vállalkozások nagy része, köztük több csomagolóanyagot gyártó üzem, szállítmányozó, kiskereskedelmi és vendéglátó-ipari, számítástechnikai és egyéb szolgáltatásokat nyújtó cégek.

A kedvező közlekedési viszonyok és az 1990-94 folyamán végrehajtott nagyarányú közműfejlesztések következtében kialakult és gyorsan bővül egy kereskedelmi-szállítási-ipari övezet a település északi peremén, amely nagyban javította a lakosok elhelyezkedési esélyét és anyagi helyzetét. A vállalkozások alakulása is jelentős növekedést mutat, hisz míg 2003-ban 792 vállalkozást számolhattunk össze, addig 2007-re ez a szám 1592-re emelkedett (egyéni- és mikro vállalkozásokkal együtt). Ez többek között Biatorbágy jó földrajzi fekvésének, jó megközelíthetőségének (pl. autópálya, vasút), Budapest közelségének, illetve a helyi döntéshozók tervszerű munkájának köszönhető. Nagy szerepet játszik a vállalatok idetelepülésében a kedvezően kialakított adópolitika is, mely vonzóvá teszi Biatorbágyot a vállalkozók körében. Ez a nagymértékű fejlődés is hozzájárult ahhoz, hogy Biatorbágyon 2003-2008 között a munkaképes korú lakosság (18-62 év) mindössze 1-2%-a regisztrált munkanélküli. Ez országos átlagban a grafikon alapján 6-8%.

1.3. Foglalkoztatás, humán erőforrás, lakáshelyzet

Az aktív korúak több mint egyharmadának a 2001-es népszámlálási adat alapján (1631 fő, 39,7%) sikerült helyben elhelyezkednie. Eljáró dolgozók száma 2069 fő (60,3 %), máshonnan idejáró aktív korúak száma 1591 fő (46,4%). A helyben dolgozók aránya lehetne magasabb is, hisz a környékre települt vállalatok buszokkal kénytelenek az ország számos pontjáról hozni-vinni a dolgozókat, mert nem tudták az összes kapacitásukat helyi lakókkal feltölteni. Iskolai végzettségre vonatkozó 2001-es adatok alapján legalább az általános iskolát elvégezte 3160 fő (lakosság 41,3%-a). Legalább érettségivel rendelkezik 1694 fő (22,1 %), felsőfokú végzettsége van 811 főnek (10,6%).

Biatorbágyon a lakóépületek száma 2003-ban 3336 volt, míg 2006-ra 3817-re emelkedett s folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Volumene 2003-2007 közt 2,5-szerese volt a Pest megyei lakásépítés emelkedésének. Felújításra került egyre több régi lakóház, és nagyarányú a teljes komfortfokozattal rendelkező lakóházak száma is. Az összkomfortos lakások száma 2006-ban 2748 volt, a komfortosaké 572, a félkomfortos lakások száma pedig 229. Ebből is látszik, hogy Biatorbágy korszerű lakásállománnyal rendelkezik. A legtöbb biatorbágyi lakás 3 szobás (36%) illetve 4 vagy annál több szobával rendelkezik (31%).

2. Helyzetelemzés

2.1. Nemek egyenlősége

A nemek esélyegyenlőségének területén a legnagyobb probléma, ami felmerült, az a nők gyermekvállalása, illetve ehhez kapcsolódóan a munkába való visszatérés nehézsége. Erre a probléma megoldást nyújthat, ha a nők el tudják helyezni gyermeküket napköziben, bölcsődében, és ez alatt az idő alatt dolgozhatnak. Az Önkormányzat mindent megtesz, hogy segítsen a kisgyermekes édesanyáknak, ennek érdekében folyamatban van a kivitelezése a Biatorbágyon uniós támogatással építendő 60 férőhelyes bölcsődének, valamint működik játszóház, nyári napközi, családi napközi rászorulóknak, ahol a gyermekekre vigyáznak munkaidőben. A város vezetése elkötelezett a családok védelmében és a család, mint a nemzet alapegységének támogatásában, illetve a családok esélyegyenlőségének biztosításában.

Az Önkormányzatban és intézményeiben nincs hátrányos megkülönböztetés a nőkkel szemben, olyannyira, hogy az alkalmazottak többsége nő. Gender-témájú adatgyűjtés, vagy képzés nem volt az Önkormányzat intézményeiben, és a közeljövőben sem terveznek ilyet igény hiányában.

Az önkormányzat, intézményeit tekintve, rendelkezik „Esélyegyenlőségi tervvel”.

Biatorbágyon sok munkalehetőség van, köszönhetően a folyamatosan ide települő kisebb-nagyobb cégeknek, és feltételezhetően itt sem éri hátrányos megkülönböztetés a nőket, legalábbis még nem fordultak emiatt

panasszal az Önkormányzathoz, vagy bármely intézményéhez. Az elképzelhető természetesen, hogy a munka jellegéből adódóan esetenként inkább férfiakat keresnek egy adott feladat elvégzésére (pl. raktáros, fuvaros, stb.).

A gyermekvállalás után történő munkába való visszatérést az Önkormányzatnál és annak intézményeiben támogatják és lehetővé teszik.

A településen nem jellemző a nőket érő erőszak, évente 1-2 esetben fordul csak elő ilyen bántalmazás, és többnyire ezekből sem lesz hivatalos ügy. Az alacsony esetszám miatt nem terveznek külön akcióttervet ebben a témában. Az iskolákban természetesen rendszeresek a felvilágosító, tájékoztató előadások. A védőnői szolgálat nagyon lelkiismeretesen végzi munkáját, a fiatalok tájékoztatását illetően is. A település képviselő-testületének döntése értelmében a méhnyakrákot okozó human papilloma (HPV) vírus elleni védekezés céljából a 13-14 éves állandó biatorbágyi lakóhellyel bíró leánygyermekek védőoltással történő 3 adagos oltási sorának költségét (90.000 Ft/fő) az Önkormányzat átvállalta. A továbbiakban is nagy hangsúlyt fektet az Önkormányzat hasonló, a lakosság nagyobb rétegeit érintő egészségügyi programok, tájékoztatók levezényléséhez kapcsolódó feladatok támogatására, mindamelllett 2010. évben egy új programot is elfogadott a képviselő-testület, a népegészségügyi programot, amely lényege a településen élők életmódjának és étkezési szokásainak egészségesebbé tétele az egészséges életmód, megelőzés, a primer prevenció keretében.

A 12 fős képviselőtestületben egyetlen nő sem található. Véleményünk szerint ennek az az oka, hogy a politikusok között lényegesen kevesebb nő van, és ez nem hátrányos megkülönböztetés miatt van így, hanem amiatt, hogy a nők nem jelölteik magukat, mert ez olyan életformát követelne meg, amit a nők nem tudnak/ nem akarnak vállalni.

2.2. Romák esélyegyenlősége

A megkérdezett szakértő elmondása szerint a legutóbbi népszámlálás eredményei szerint akkor nem volt cigány származású lakos a településen. Azóta időnként vannak romák Biatorbágyon albérletben, vagy idejelleggel, ilyenkor valamilyen külterületen laknak.

A településen közmunkaprogram nincs, közcélú foglalkoztatás viszont van. Az Út a munkához program keretében 14 főt vállalt az Önkormányzat.

Cigány származású lakosok nem panaszkodtak diszkriminációra, vagy bármilyen egyéb megkülönböztetésre. Anti-szegregációs tervvel nem rendelkezik az Önkormányzat, mivel nincs szegregáció a város semelyik részén. Biatorbágy a település területéhez viszonyítva rendkívül nagy kiterjedésű külterületi, zártkerti üdülő övezettel rendelkezik, ahol a hétvégi házas településszerkezetre tekintettel a közművesítettség mértéke igen

alacsony. Napjainkban a gazdasági válságra való tekintettel a lakócímre történő bejelentkezések számát tekintve egyre nagyobb arányban költöznek ki ide hétvégi házakba, főként, az alacsony jövedelemmel rendelkező családok, akik a belterületi ingatlanok megvásárlásához, bérbe vételéhez nem rendelkeznek elegendő anyagi háttérrel. A Peca-tó, Ürgehegy, Iharos egyes részei és a Katalin-hegy elnevezésű külterületi településrészek hasonló adottságokkal rendelkeznek, annak ellenére, hogy építési engedélyt ezeken a területeken a megfelelő közművesítettség mellett, valamint egyes területeken a 3000 m²-t meghaladó ingatlan vonatkozásában adhat csak ki a hatóság. Az Iharosnál az utóbbi években folyamatosan bővült a belterületé nyilvánított terület nagysága. Az Önkormányzat szociális ellátó rendszere a kötelezően ellátandó feladatokon túl rendkívül kifejtett és szerteágazó, az Önkormányzat önállóan vállalt feladatai körében rendeletben szabályozott módon minden évben segítséget nyújt a lakásépítés és vásárlás helyi támogatására a Biatorbágyon állandó lakóhellyel rendelkező, vagy vásárlás útján azzá váló lakosok számára.

2.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó helyzetelemzést az egész kistérségre vonatkozóan.

2.4. Fogyatékosággal élő személyek esélyegyenlősége

A fogyatékosággal élő lakosok számára az elhelyezkedés és a tartós munkavállalás a legnehezebb. Szinte lehetetlen ezt megvalósítani, habár a város minden segítséget megad: folyamatban van egy szociális foglalkoztató-bővítés, amire 2008-ban nyertek uniós pályázatot. A projekt keretében az egyik helyszínen egy 40 férőhelyes, fogyatékosok nappali ellátásának és fejlesztésének infrastrukturális feltételeit teremtik meg egy régi épület átalakításával és bővítésével (ennek keretében van a szociális foglalkoztató 20-22 fő részére). A másik helyszínen kerül kialakításra két családi napközi 11 fő számára. Ezek közül az egyikben fogyatékos gyermekeket is fogadnak majd. A harmadik helyszínen egy játszóház kerül kialakításra, egy alkalmas épület átalakításával és eszközbeszerzéssel. A fogyatékosok nappali ellátását és foglalkoztatását szolgáló Táncsics utcai intézmény 2011-re elkészült.

A településen több civilszervezet foglalkozik a fogyatékosok ellátásával. A városban működik a Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesülete, a Dr. Vass Miklós Alapítvány, mint a Megváltozott Fejlődésű Gyermekek Fejlesztéséért Kiemelten Közhasznú Alapítványa, valamint az alapítvány által alapított Biatorbágyi

Korai Fejlesztő Központ intézmény, a Kemence Alapítvány, valamint a Kemence Varázsa Alapítvány. E két utóbbi alapítvány, a szociális foglalkoztatás keretében kézműves műhelyt üzemeltet a Budaörsi Kistérség területén, illetve azt meghaladóan is a rászorulóknak részére. A szociális foglalkoztatásban az Összefogás Rehabilitációs Nonprofit Közhasznú Kft (2041 Csömör, Ibolya u. 13-19) a működtetést végző szervezet. A támogató szolgálatot, a kistérség közreműködésével, a Boldog Gizella Alapítvány végzi. A fogyatékkal élők hozzáférhetnek a szociális-, és egészségügyi ellátásokhoz, nem éri őket megkülönböztetés.

A fizikai akadálymentesítés a településen minden közintézményben megtörtént. Az önkormányzati közszolgáltatások információs és kommunikációs akadálymentesítése csak részben történt meg.

Az iskolának két tagintézménye működik a városban, ahol SNI-s osztályok is működnek integráltan. Középiskola nincs a településen. Azokat a fogyatékkal élő gyermekeket, akiket helyben nem tudnak ellátni, a szülők viszik, többnyire Budapestre speciális iskolába.

2.5. Helyzetelemzés összefoglalása

Esélyegyenlőségi területen feltárt probléma ¹	Érintett esélyegyenlőségi célcsoport(ok)	Szükséges beavatkozások
A nők gazdasági függése, kiszolgáltatottsága: elsősorban a gyermeket vállaló nők munkavállalása problematikus (alacsony bölcsődei kapacitás, magas regisztrált női munkanélküliség)	Nők	Meg kell építeni a bölcsődét.
A nőket érő erőszak: elsősorban családon belüli erőszak okoz problémát	nők	Felhívni az érintett nők figyelmét a lehetséges megoldásokra, segíteni a probléma-kezelést
Szegénység, a reprodukciós jogok sérülése nem jelent problémát	nők	Nincs szükséges intézkedés.
Nők részvétele közéletben, gazdaságban, korlátozott hozzáférés, rejtett diszkrimináció: nincs információ a gazdasági szereplők esetén.	nők	Nem jelent problémát, nincs szükséges intézkedés
Romák esélyegyenlősége: Foglalkoztatás és szociális ügy	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Romák esélyegyenlősége: Egészségügy	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Romák esélyegyenlősége: Lakhatási szegregáció	romák	Romák alacsony aránya és élethelyzetük problémamentessége nem indokol beavatkozást.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Foglalkoztatás nagy probléma	fogyatékossgal élő személyek	További együttműködés alapítványokkal, egyesületekkel. A Táncsics utcai foglalkoztató bővítése, felújítása 2011-re már elkészült, ez szolgál a fogyatékos személyek nappali ellátására.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Egészségügy területén nincs jelentős probléma	fogyatékossgal élő személyek	Nincs szükséges intézkedés.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Szociális biztonság terén nincs jelentős probléma	fogyatékossgal élő személyek	A Táncsics utcai foglalkoztató bővítése, felújítása 2011-re már elkészült, ez szolgál a fogyatékos személyek nappali ellátására is.
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége: Mind a fizikai, mind az infokommunikációs hozzáférés terén hiányosságok vannak	fogyatékossgal élő személyek	Be kell fejezni az önkormányzati intézmények fizikai és infokommunikációs akadálymentesítését.

¹ A Budaörsi Kistérség 2009. május 13-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó helyzetelemzést az egész kistérségre vonatkozóan.

3. Célmeghatározás

3.1. Nemek egyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Mivel az önkormányzat nagyon kevés információval rendelkezik a nemek esélyegyenlőségével kapcsolatban az elsődleges cél az információgyűjtés, illetve az önkormányzati intézmények dolgozóinak gender szemléletű képzése. A már ismert problémák köre két csoportba foglalható: a gyermeket vállaló anyák elhelyezkedése, illetve a ritkán, de előforduló, nőket érintő családon belüli erőszak. Az előbbi területen az önkormányzat célja elsősorban a bölcsődei férőhelyek bővítése, ami jelenleg is folyamatban van. A 2008-ban megnyert pályázatnak köszönhetően kialakításra kerül két családi napközi 11 fő számára. Ezek közül az egyikben fogyatékos gyermekeket is fogadnak majd. Egy másik helyszínen egy 40 fős játszóház kerül kialakításra, egy arra alkalmas épület átalakításával és eszközbeszerzéssel. A fogyatékosok nappali ellátását szolgáló Táncsics utcai intézmény 2011-re elkészült. A Dr. Vass Miklós Alapítvány és oktatási intézménye jelentős anyagi támogatásával, valamint az önkormányzat esélyegyenlőséget biztosító intézkedéseivel sokat fognak javítani az édesanyák helyzetén, mivel a felszabaduló idejükben esélyt kapnak a munkavállalásra. A női erőszak megelőzése ellen a tájékoztatók tartása, illetve az áldozatsegítés továbbfejlesztése lenne szükséges. Információs programokkal, támogatással középtávon elő kell segíteni a nők részvételét a közéletben.

3.2. Romák esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Tekintettel a településen élő romák alacsony lélekszámára és megoldott élethelyzetére, ezen a területen az önkormányzat nem tűz ki speciális célokat.

3.3. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esély-egyenlőségének előmozdítása a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13.-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó célkitűzéseket az egész kistérségre vonatkozóan.

3.4. Fogyatékosággal élő személyek esélyegyenlőségével kapcsolatos célkitűzések

Jelenleg a fogyatékkal élők legnagyobb problémája az elhelyezkedés. A településen eddig is működtek intézmények, amik segítettek, de hamarosan, a szociális foglalkoztató-bővítésbefejezésével az érintettek újabb megoldási lehetőséget kaphatnak. Feltételezhetően ez jórészt megoldja majd a most még meglévő problémák jelentős részét.

A településen a fizikai akadálymentesítés teljesen, a kommunikációs és információs akadálymentesítés pedig részben megoldott. Ez utóbbit minél hamarabb be kell fejezni, hogy az esélyegyenlőség ezen a területen is maradéktalanul teljesüljön.

A fogyatékosággal élő személyek nappali szociális ellátását és foglalkoztatását a 2011-re elkészült Tánacsics utcai épület bővítésével és átalakításával a település teljes egészében megoldotta.

4. Akcióterv

4.1. Nemek egyenlőségét segítő akciók

	Helyzet-elemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Cél konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Kiinduló érték (a kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézkedés irányul)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszútávon (5 év)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrás
1	Nem történt gender szempontú képzés az önkormányzatnál és az önkormányzati kezelésű intézményeknél	Gender szempontú képzés szervezése	Az önkormányzat, illetve önkormányzati kezelésű intézményeknél a leginkább érintett dolgozók körében a gender problémára érzékenyítő képzés szervezése.	folyamatos	Nincs gender szempontú képzésben részt vett munkatárs.	1 munkatárs képzése	3 munkatárs képzése	Minden intézményben legalább egy munkatárs képzése	Önkormányzati és pályázati finanszírozás
2	Kisgyermekes anyák kiszorulása a munkahelyekről	Gyermek napközbeni elhelyezésére alkalmas férőhelyek bővítése	Játszóház kialakítása	2010	n.a.	40 fő	-	-	Pályázat
3	Kisgyermekes anyák kiszorulása a munkahelyekről	Gyermek napközbeni elhelyezésére alkalmas férőhelyek bővítése	Családi napközi létrehozása	2010	n.a.	11 fő	-	-	Pályázat
4	Hatékony segítség a fogamzásszabályozás, illetve anya- és gyermekgondozás területén	Fiatal lányok, nők egészségtudatos életre nevelése, stb.	Népegészségügyi program megvalósítása	folyamatos	-	-	-	-	Önkormányzati

4.2. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségét segítő akciók a közoktatásban

A Budaörsi Kistérség 2009. május 13-án elfogadott Közoktatási Intézkedési Terve tartalmazza a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségére vonatkozó akciótervet az egész kistérségre vonatkozóan. A város vezetése elkötelezett a családok védelmében és a család, mint a nemzet alapegységének támogatásában, illetve a családok esélyegyenlőségének biztosításában.

4.3. Fogytékossággal élő személyek esélyegyenlőségét előmozdító akciók

	Helyzet-elemzés megállapítására (problémára) hivatkozás	Cél konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Kiinduló érték (a kiinduló állapotot jellemző adat, aminek javítására az intézkedés irányul)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor rövidtávon (1 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor középtávon (3 év)	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor hosszútávon (5 év)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrás
1	Foglalkoztatottság alacsony a munkaképesek között	Fogyatékos sággal élők munkavállalásának segítése	Foglalkoztató létrehozása. A fogyatékosok nappali ellátását szolgáló Táncsics utcai intézmény 2011-re elkészült.	2010	-	20-22 fő	-	-	Önkormányzati, és pályázati finanszírozás
2	Fogyatékkal élő gyermekek nappali elhelyezésének lehetővé tétele	Nappali ellátás megvalósítása	Családi napközi létrehozása, amely fogyatékkal élőket is fogad. A fogyatékosok nappali ellátását szolgáló Táncsics utcai intézmény 2011-re elkészült.	2010	Táncsics utcai fogyatékosok nappali ellátását szolgáló intézmény kialakítása	11 fő	-	-	Önkormányzati és pályázati finanszírozás
3	Az infokommunikációs hozzáférés terén hiányosságok vannak	Infokommunikációs akadálymentesség elérése	Az önkormányzati intézmények honlapjainak akadálymentesítése	2015	-	-	-	Önkormányzati és intézményi honlapok akadálymentesítése	Önkormányzati és pályázati finanszírozás

5. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósulást segítő fejlesztések és beruházások

Fejlesztési programok, beruházási projektek megnevezése	Esélyegyenlőségi szempontból releváns célkifűzések meghatározása	Célértékek	Határidők	Feladatok státusza ²	Összefüggések, koordinációs feladatok az Esélyegyenlőségi Programmal	Koordinációért felelős személy megnevezése
Játszóház, családi napközi kialakítása	Kisgyermekes anyák kizorulása a munkahelyekről	Férőhelyek biztosítása	2010	3	A nemek esélyegyenlőségének biztosítását segíti elő az intézkedés biztosítása, a nők könnyebb munkavállalásán keresztül	Polgármester
Játszóház, családi napközi kialakítása	Fogyatékkal élő gyermekek ellátására is alkalmas	Férőhelyek biztosítása	2010	3	A fogyatékkal élő gyermekek számára biztosít nappali ellátási lehetőséget	Polgármester
Népegészségügyi Program	Nők, fiatalkorú lányok megfelelő tájékoztatása	Tájékozottság miatt kevesebb probléma	folyamatos	2	A nők, és a fiatalkorú lányok tájékoztatása a fogamzásszabályozás, illetve anya és gyermekgondozás témájában	Képviselő testület

² Kódok használata javasolt:

1. előkészítés alatt (egyeztetések zajlanak)
2. képviselőtestületi vagy intézményi döntés született a programelem elindításáról, felelősök és határidők kijelölve (vagy amennyiben pályázati forrás függvénye : a támogatói döntés megszületett, támogatási szerződés megkötötett)
3. a feladat végrehajtása folyamatban (rendszeres egyeztetések, találkozók, programok zajlanak)
4. a végrehajtás folyamatban, a célérték eléréséhez további előre nem látott beavatkozásokra volt szükség, amelyek zajlanak (felsorolásuk)
5. a célérték elérésre került, a folytatólagos programelemek megvalósítása folyamatban
- x. fel függesztve

6. Kockázatelemzés

Cél konkrét szöveges megfogalmazása	Intézkedés leírása	Az intézkedés eredményes megvalósulásának kockázata	A kockázat következményének súlyossága (1-3) ³	A kockázat bekövetkezésének valószínűsége (1-3) ⁴	A kockázat elhárításának, kezelésének tervezett módja
Gender szempontú képzés szervezése az önkormányzati intézményeknél	Az önkormányzat, illetve önkormányzati kezelésű intézményeknél a leginkább érintett dolgozók körében a gender problémára érzékenyítő képzés szervezése.	A képzéshez szükséges források hiányozhatnak. A képzésben történő részvételben nem motiváltak az intézmények munkatársai.	2	2	Pályázati forrásból finanszírozni a képzéseket.
Családi napközi, játszóház férőhelyek bővítése	Családi napközi és játszóház kialakítása	-	3	1	-
Infokommunikációs akadálymentesség elérése	Önkormányzati intézmények honlapjainak akadálymentesítése.	A szükséges források előteremtése nehéz.	3	2	Pályázati források felhasználása.

³ 1: kevéssé súlyos, 2: súlyos, 3: nagyon súlyos

⁴ 1: kevéssé valószínű, 2: valószínű, 3: nagyon valószínű

7. Konzultáció, nyomon követés és nyilvánosság biztosítása

Az önkormányzat a már évtizedek óta létrehozott és működő Szociálpolitikai Kerekasztal működését kiterjeszti az esélyegyenlőségi terv nyomon követésére és nyilvánosságának biztosítására. Ebben az önkormányzat képviselői, felelősei és az önkormányzati intézmények, szolgáltatók képviselői és a civil partnerek is részt vesznek. A feladata az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának felügyelete, a szükséges módosítások kezdeményezése, az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan a konzultáció biztosítása.

Az önkormányzat évente készít monitoring jelentést az Esélyegyenlőségi Program megvalósulásáról és azt közzé teszi a honlapján, illetve megküldi a társadalmi partnereknek. Az egyes intézkedések végrehajtása során az önkormányzat konzultál az érintett társadalmi partnerekkel. A monitoring jelentés elkészítésének és a nyilvánosság biztosításának felelőse: a polgármester.

Az önkormányzat két évente felülvizsgálja az Esélyegyenlőségi Programot és – a bekövetkezett változásoknak megfelelően – a helyzetértékelést, a célkitűzéseket és az akciótervet módosítja.

8. Kötelezettségek és felelősségi körök

Az önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának irányításáért felelős vezetőnek kijelöli az Igazgatási Osztály vezetőjét. Az Esélyegyenlőségi Program megvalósításnak irányítója: polgármester. Az önkormányzat gondoskodik arról, hogy az Esélyegyenlőségi Program rá vonatkozó célkitűzéseit és intézkedéseit minden érintett intézményvezető és az önkormányzattal szerződésben álló érintett partner megismerje és a rájuk vonatkozó előírásokat betartsa. Ennek ellenőrzését az Esélyegyenlőségi Program megvalósításának felelős irányítója ellenőrzi és szankcionálja.

Függelék

Glosszárium

Nemek esélyegyenlősége

Nemek esélyegyenlősége

Esélyegyenlőségi politika (gender mainstreaming)

A nemek egyenlőségét szolgáló politika: bármely társadalmi folyamat nemek szerint bontott adatokon, a nemek eltérő helyzetének, igényeinek ismeretén alapuló elemzése, a nemekre érzékeny, a nők és férfiak egyenlőségét szem előtt tartó tervezés és döntés.

Esélyegyenlőségi szempontú tervezés (gender budgeting)

A gazdasági-pénzügyi tervezés és elemzés egész folyamatának, s a kész dokumentumoknak az áttekintése abból a szempontból, hogy annak elemei miképp befolyásolják a nők és a férfiak helyzetét. Az esélyegyenlőségi tervezés nem csak az elemzést, értékelést, de egyben a folyamatok alkalmas átszervezését is jelenti abból a célból, hogy azok hatékonyan segítsék elő a nők és a férfiak egyenlőségét.

Az esélyegyenlőségi (GM) szempontokat figyelembe vevő tervezés, beruházás

- Építkezés, felújítás, intézmény-szervezés, rendezvény stb., amelynek során tudatosan figyelembe vették a nemek eltérő igényeit, néhány példa:
- Megközelíthetőség: a nők kevésbé használnak autót, mint a férfiak: van-e a helyszínhez megfelelő tömegközlekedés?
- Hozzáférés, nyitva tartás: a nők többet foglalkoznak a gyermekekkel és a háztartással; igazodik-e a szolgáltatás az ő időbeli kötöttségeikhez is?
- Méltóság: gondoskodnak-e arról, hogy a nőknek ne kelljen tömegesen sorban állni a vécék, mosdók előtt, legyen tisztálkodási lehetőség, ne legyen az intézmény, helyiség (pl. buszvezetőfülkéje, szerelőműhely, rendőrségi kihallgató szoba stb.) tele meztelen nők képeivel?
- Gyermekbarát funkciók: gondoskodnak-e az akadálymentes megközelíthetőségről, babakocsi tárolóról, gyereksarokról, pelenkázóról (nem a női vécében), gyermekes parkolóhelyekről (nagyobb, és a szolgáltatáshoz közeli, forgalom szempontjából különösen biztonságos beálló hely), rendezvény esetén biztosítanak-e gyermekfelügyeletet, gyermekprogramokat?
- Biztonság: a nők elleni közterületi erőszak tipikus helyszínei (parkok, parkolóházak stb.) biztonságos elhelyezése, megvilágítása

Előnyben részesítés

Az előnyben részesítés egy ún. puha eszköz: mindaddig, amíg az adott döntési szinten – vagy szakterületen – dolgozók között bármelyik nem aránya el nem éri legalább a 40%-ot, azonos erényekkel rendelkező jelöltek közül a gyengébben reprezentált nemhez tartozót kell fölvenni, illetve kinevezni.

Női érdekeket, jogot védő szervezet

A szervezet alapszabályában, alaptó okiratában rögzíti, hogy a nők érdekeit, jogait védi, a nők elleni erőszak áldozatait segíti, a nők mint hátrányos helyzetű csoport helyzetének javítását szolgálja.

A nők elleni erőszak áldozatait segítő szolgáltatás

A nők elleni erőszak áldozatainak ellátása a szervezet alapszabályában vagy alapító okiratában szerepel (bántalmazott nők, anyák, nők elleni erőszak, nemi erőszak stb. elnevezésekkel), ezt a tevékenységet rendszeresen végzi.

A nők elleni diszkrimináció eszköztára:

Sztereotípiák

A sztereotípiák a közvélekedés szerves részét alkotják. Jellemzőjük a leegyszerűsítő, sommás minősítés, amely mint afféle időtlen, közismert igazság nem szorul bizonyításra. A nemekre vonatkozó sztereotípiák mögött olyan meggyőződések húzódnak meg, amelyek a nők és a férfiak biológiai vagy pszichológiai tulajdonságaira hivatkozva állítják ellentétbe a két nemet.

Férfi-normákra szabott intézményrendszer

Számos példa hozható fel a társadalmi-gazdasági életből, vagy a szolgáltatások területéről, amely arra utal, hogy a munkarendek, a munkaerővel szemben felállított követelmények, elvárások, a munkaidő beosztása, és más, általában természetesnek, megkérdőjelezhetetlennek számító dolgok mind egy olyan „férfi munkaerő” elképzelt tulajdonságaihoz, feltételeihez igazodnak, aki mögött legalább egy ingyen vagy nagyon olcsón dolgozó női munkavégző tevékenykedik – mos, vasal, vásárol, főz rá, ellátja, felügyeli a gyermekeit és idős vagy beteg rokonait, segíti őt a hazavitt munkái elvégzésében, rendet tart iratai között, intézkedik helyette, a nevében...

Ez a kimondatlan elvárás biztosítja, a munkaerő „optimális” munkahelyi terhelhetőségét.

A nők gyakran éppen azért minősülnek a férfiakhoz képest kevésbé megbízható munkaerőnek, mivel ömögöttük általában nem áll rendelkezésre otthoni háttérrel ellátott szolgáltatás, így tehát ők nem terhelhetők a munkahelyen tetszés szerint.

A nőket érintő szegregáció

Foglalkozási szegregáció: A jogszabályok (nagyon kevés kivétellel) nem írnak elő, de nem is tesznek lehetővé foglalkozási nemi elkülönítést. Így nem lehet előírni, hogy nő nem lehet teherautósofőr, férfi nem lehet fogorvos asszisztens. Mégis a nők és a férfiak már a pályaválasztáskor, s azután a munkaerőpiacon még inkább határozottan elkülönülnek egymástól: többnyire férfiak vezetnek kamiont és többnyire nők asszisztálnak az orvosoknál.

A foglalkozási szegregáció oka és következménye egyszerre a nemek közötti bérszakadéknak, a foglalkozások presztízsében megjelenő lényeges különbségnek. Hozzájárul továbbá a sztereotípiákhoz: elősegíti, hogy úgy tűnjék fel, mintha valami biológiai ok miatt válnának ennyire külön a férfiak és a nők által ellátható feladatok.

Tevékenységi- vagy szerep-szegregáció: Ilyen pl. a gyerekek körüli tevékenységek megosztásának egész rendszere.

Ahogy axiomaticus igazságnak (sőt, elvárásnak) számít, hogy a családban a gyerekek körüli munkákat nagyjából a nők (anyák) végzik, akkor is, ha ezek a tevékenységek épp semmiféle biológiai funkcióhoz (szoptatás) nem köthetők, úgy a gyermekgondozás, nevelés, oktatás társadalmilag feladatokat, a kisdud- és gyermekgondozást (bölcsőde, óvoda), a nevelést-oktatást (iskola) is inkább – és az évtizedek során mindinkább – nők látják el.

A férfiak ezeken a területeken csak másodlagos, mellékes szerepet töltenek be – kivéve persze egy-egy még e körben is adódó vezető pozíciót (iskolaigazgatók).

A foglalkozási, a tevékenységi és a családi szerepmegosztást horizontális szegregációnak hívjuk.

Üvegplafon: Ahogy a feladatkörök megosztásában, úgy a betöltött pozíciók elosztásában is éles különbségeket találunk nemek szerint.

Felső vezetők – még a politikai életnél is kirívóbban – többnyire férfiak. Azt az áthatatlan akadályt, amely a nők és az érvényesülés különféle lehetőségei közé áll, köznyelven „üvegplafonnak” nevezzük. A jelenség hivatalos neve: vertikális szegregáció.

Nők elleni erőszak

A diszkrimináció eszközrendszerének egyik – legfontosabb, leghatásosabb – eleme a nők elleni erőszak.

Az erőszak maga is rendszer: a nőket a társadalom szinte minden színterén éri, s szinte minden nőt ilyen vagy olyan formában elér, életében többször is.

Az erőszak oly gyakori és szisztematikus jelenség, s oly fontos szerepet játszik a nők hátrányos helyzetének fenntartásában, hogy szembe kell néznünk a ténnyel: a nők elleni erőszak rendszere biztosítja a férfiak nőkhöz képest előnyös társadalmi helyzetét. Azok a férfiak is részesülnek a más férfiak által az évszázadok során kiharcolt előnyökből, akik soha nem alkalmaznának erőszakot, s azokat a nőket is érik hátrányok, akik ellen történetesen még senki nem vetette be az erőszak fegyverét. A nők elleni erőszak a férfiak és nők közötti egyenlőtlen hatalommegosztás fennmaradásának záloga.

A nők elleni erőszak rendszere, a magánszférától a közösségi terekig több szinten és többféle elemből épül össze, közülük nem is mindegyik esetében nyilvánvaló – még az erőszak közvetlen kárvallottjai számára sem – hogy erőszakról van szó.

Főbb típusai: a párkapcsolati erőszak, az utcai, közterületi erőszak, a munkahelyi erőszak vagy szexuális zaklatás, a média erőszak, a prostitúció és az emberkereskedelem

Kapcsolati erőszak

Ezt a jelenséget – hibásan – többnyire családon belüli erőszak néven szokták emlegetni, ami azonban pontatlan elnevezés. Az az erőszak, amely nagy arányban sújtja a nőket (nemzetközi kutatások szerint akár 10%-ukat is) tipikusan (volt) férjüktől, (volt) élettársuktól, (volt) barátjuktól, alkalmi férfi-ismerősüktől éri őket. Előfordul természetesen a nővérét bántalmazó fivér, a lányát bántalmazó apa (nagyapa), az anyját bántalmazó fú is, és sógorok, unokatestvérek, egyebek is gyakran feljogosítva érzik magukat a környezetükben élő nők, lányok bántalmazására. A kapcsolati erőszak kifejezést azért tartjuk jobbnak, mint a családon belüli erőszakot, mert ráirányítja a figyelmünket arra, hogy számításba kell vennünk a családi kapcsolaton kívüli kapcsolatokat (udvarló, volt társ) is.

A nők elleni kapcsolati erőszak áldozatainak ellátása sajátos feladat elé állítja a szakembereket, ugyanis az ügyfél helyzete is sajátos. A nők elleni (kapcsolati) erőszak különös helyzetbe hozza a sértetteket: más bűncselekmények tipikus áldozataikhoz képest ők jobban függenek az elkövetőtől, kevésbé képesek átlátni, milyen helyzetben vannak, elszigeteltebbek, gyengébb a társadalmi támogatottságuk, és rosszabb az érdekérvényesítő képességük. A nők elleni erőszak áldozatainak szakszerű ellátása megköveteli a különféle (egészségügyi, szociális, igazságszolgáltatási stb.) szakemberek át- és továbbképzését annak érdekében, hogy ismereteik kiterjedjenek a nők elleni erőszak társadalmi, politikai, gazdasági, szociális és lélektani összefüggéseire is.

Romák Esélyegyenlősége

Szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

Az alacsony státuszú népességet koncentrááló szegregátumok lehatárolására ún. szegregációs mutatók kerültek meghatározásra. A pontos beazonosításhoz azonban szükség van a leromlott területtel, illetve az ott élőkkel kapcsolatban álló - elsősorban a polgármesteri hivatal és az önkormányzati intézményrendszer rendelkezésére álló - egyéb adatok és információk felhasználására, illetve amennyiben szükséges, helyszíni felmérésre is.,

A szegregációs mutatók meghatározása az alábbiak szerint történik:

<p>A/A 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs mutató:</p>	<p>B/ Segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató: *</p> <p>(kiszámításának módja: az összes lentiekben meghatározott szociális támogatás darabszáma osztva a terület népességszámával/ lakások számával.)</p>
<p>Szegregátumnak nevezünk azokat a területeket, amelyeken az aktív korú (15-59 év közötti) lakosok legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, legmagasabb iskolai végzettsége pedig nem haladja meg a 8 osztályt</p>	<p>Szegregátumnak nevezünk azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakossághoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi (kerületi) átlag kétszeresét.</p>
<p>Szegregációval veszélyeztetett területnek nevezünk azokat a területeket, ahol a fenti mutató 40-50% közötti értéket vesz fel.</p>	<p>Szegregációval veszélyeztetett területnek tekintjük azokat a területeket, ahol a rendszeres szociális támogatásoknak a lakosságokhoz/ lakások számához viszonyított aránya eléri a városi átlag 1,7-szeresét.</p>
<p>Budapest esetében szegregátum az a terület, amelyen a fent jelzett mutató értéke eléri, vagy meghaladja a 35%-ot. Szegregációval veszélyeztetett a terület, ha a mutató értéke 25-35% közt van.</p>	

*A rendszeres szociális támogatásokba beszámítható támogatások:

- o rendszeres szociális segély (egészségkárosodottaknak és munkanélkülieknek)
- o lakásfenntartási támogatás: normatív, helyi és adósságkezelési támogatáshoz járó
- o rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Szegregátum:

A szegregátumnak azok a területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. A terület népességszámát jelen időszakra a Népszégnnyilvántartó alapján kell definiálni.

Terület:

A szegregátumok és veszélyeztetett területek meghatározásakor „terület”-nek nevezünk a minimum egy háztömbből álló területi egységeket.

Háztömb:

Háztömbként értelmezzük a közterületek és/vagy középületek, gazdasági funkciójú épületek által határolt lakóépületet, lakóépületek csoportját.

A szegregátumok lehatárolásának kiindulópontját a KSH által szolgáltatott 2001-es népszámlálási adatokon alapuló szegregációs térképek adják. A KSH azokat a területeket jelöli meg szegregátumként, amelyek népességszáma elérte a népszámlálás idején az 50 főt. Szükséges azonban a jelenlegi lakónépesség nagyságát is meghatározni, melyhez a Népszégnnyilvántartó szolgáltat adatot. A népszámláláskori és a jelenlegi népességszámot a veszélyeztetett területekre is le kell kérni.

Mivel a szegregációs térkép a 2001-es állapotot tükrözi, ellenőrizni kell, hogy a lehatárolt területekre ma is a 2001-es viszonyok érvényesek-e, másrészt, hogy azóta nem alakultak-e ki más szegregált, vagy szegregálódással veszélyeztetett területek.

Fogyatékkal élő személyek

Fogyatékos

A gyógypedagógia egyik alapfogalma. Megjelöli azt a tulajdonságot vagy tulajdonságcsoportot, amely rászorulttá teszi a gyermeket a gyógypedagógiai ellátásra. A közoktatási törvény meghatározása értelmében a gyógypedagógiai ellátásra jogosultak a testi és érzékszervi fogyatékosok (mozgáskorlátozottak, siketek, nagyothallók, vakok, alig látók, gyengén látók); az értelmi fogyatékosok (enyhén, illetve középsúlyos értelmi fogyatékosok); a beszéd fogyatékosok; „más” fogyatékosok (átható pervazív zavar [autista], a pszichés fejlődés egyéb zavara, valamint iskolai teljesítményzavar).

SNI

Sajátos nevelési igényről beszélünk azoknál a gyermekeknél, akiknek nevelhetősége eltér a többi gyermekétől. Iskoláztatási szempontú, nem diagnosztikus, a mai magyar közoktatási törvényben használatos. Az ebbe a csoportba tartozó gyermekek nevelése-oktatása eredményességének érdekében biztosítani kell az óvodai, iskolai követelmények módosítását és a szokásostól eltérő, nagyobb mértékű pedagógiai segítségnyújtást. Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: *a.*, testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos; *b.*, pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (például dyslexia, dysgráfia, dyscalculia, autizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Funkcionális akadályozottság

a gyógypedagógia új „fogyatékoság-főfogalma”, amely a funkcionális egészség bármely területén létrejövő zavar = funkcionális képességzavar, röviden = *képességzavar*, amely lehet a testi funkciók, testi struktúrák akadályozottsága, a tevékenység akadályozottsága (individuális síkon), és a részvétel akadályozottsága (társadalmi síkon).

Fogyatékos személy,

aki érzékszervi- látás-, hallásszervi, - mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben, vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: „Fot.”) már differenciáltabb szabályozást ad: megkülönbözteti az akadálymentesség és az egyenlő esélyű hozzáférés fogalmát.

Az akadálymentesség

az épített környezeti feltételekre vonatkozó követelmény. A fogalom pontos meghatározását a Fot. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Éptv.) 2. §-ának 1. pontjára utalja. Ez utóbbi jogszabály definíciója szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük. Az Éptv. felhatalmazása alapján megalkotott országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabály is átveszi ezt az akadálymentesítési koncepciót.

Az egyenlő esélyű hozzáférés

fogalmát a Fot. a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében definiálja :

„Egyenlő esélyű hozzáférés: a közszolgáltatás egyenlő eséllyel hozzáférhető akkor, ha igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal - mindenki, különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető; továbbá az az épület, amelyben a közszolgáltatást nyújtják, mindenki számára megközelíthető, a nyilvánosság számára nyitva álló része bejárható, vészhelyzetben biztonsággal elhagyható, valamint az

épületben a tárgyak, berendezések mindenki számára rendeltetésszerűen használhatók és a szolgáltatások egyformán igénybe vehetők.”

Közszolgáltatásnak minősülnek

az állami, illetőleg az önkormányzati feladatellátást nyújtó szervek, intézmények által nyújtott szolgáltatások, a működésük során kifejtett tevékenységek. Mindez lényegében magában foglalja a közsféra szolgáltatásait. Közszolgáltatásnak minősül továbbá minden ügyfélszolgálati rendszerben működő szolgáltató tevékenység, függetlenül attól, hogy ki a szolgáltatás nyújtója. A feladat ennél fogva kiterjed a piaci szektor szereplőire is. Az érintett érdekvédelmi szervek kezdeményezésére a törvény közszolgáltatásnak minősíti a település vagy településrész közellátását szolgáló, hatósági engedély vagy hatósági kötelezettség alapján végzett nyilvános szolgáltató tevékenységeket is. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a fogyatékos személyek többsége elsősorban nem a kormányzati szervek épületeinek a látogatója. Sokkal gyakoribb pl. az áruházak, a vendéglátóipari és idegenforgalmi egységek, a vállalkozásként működő gyógyszertárak használata.

A Fot. ezeken kívül a fogyatékos embereket megillető egyes jogok és az esélyegyenlőség egyes célterületeinek tekintetében speciális szabályokat határoz meg az akadálymentesség ill. a hozzáférhetőség megteremtésével valamint az erre vonatkozó határidőkkel kapcsolatban.

A fogyatékos személyek társadalmi részvételét azonban nem csupán ilyen természetű akadályok nehezítik meg, lehetetlenítik el. Lehetséges, hogy a fogyatékos személy egy adott intézmény (munkahely, iskola, kórház stb.) munkaszervezési, szakszemélyzeti vagy más, nem a fizikai ill. kommunikációs közeg nehézségeiben álló hiányossága miatt jut hátrányba másokhoz képest az intézménnyel való jogviszony létesítése, fenntartása vagy megszüntetése kapcsán.

Az akadály ill. annak elhárítására való kötelezettség ennél fogva sokkal szélesebb értelmezést kell, hogy kapjon. Erre a kiterjesztő értelmezésre a magyar jogalkotót és jogalkalmazót ma már nemzetközi ill. európai jogforrások is kötelezik. Az ezekben a jogforrásokban szereplő fogalom az „ésszerű alkalmazkodási kötelezettség”, amely szerint a kötelezettnek minden, bármely természetű módosítást, átalakítást meg kell tennie, mely biztosítja a fogyatékos személy számára a kötelezettel létesíthető, adott jogviszonyban való részvételt, amennyiben ez nem jelent a kötelezett számára indokolatlan, aránytalan terhet. Az ésszerű alkalmazkodás kötelezettségének az uniós Keretirányelv alapján a foglalkoztatás terén, az ENSZ Konvenciója alapján pedig számos más területen (női jogok, otthon és a család védelme, oktatás, egészségügy, munkavállalás, megfelelő életszínvonal és szociális védelem, politikai életben és a közéletben való részvétel stb.) is meg kell felelni.

AZ ERINTETTEK MEGNEVEZÉSE			
Állapot	Ajánlott kifejezés a jelző után mindig főnevet téve (pl. gyermek, ember, személy)	Elfogadható kifejezés	Diszkriminatív, sértő kifejezés
beszéd	beszéd fogyatékos	beszédhibás	hallónéma
értelem	értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott	értelmi sérült	hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
hallás	siket, nagyothalló	hallássérült	süketnéma
látás	vak, gyengénlátó	látássérült	világtalan
mozgás	mozgáskorlátozott, mozgássérült		béna, nyomorék
több fogyatékoság együtt	halmozottan sérült, halmozottan fogyatékos		béna, nyomorék, hülye, elmebeteg, bolond, gyengeelméjű
szervi	szervátültetett	transzplantált	beteg

AZ ERINTETTEK ÁLTAL HASZNALT SEGÉDESZKÖZÖK MEGNEVEZÉSE	
AJANLOTT KIFEJEZÉS	KERÜLENDŐ KIFEJEZÉS
hallókészülék	nagyothalló készülék
kerekesszék	tolókocsi, rokkantkocsi
EGYÉB SZAKKIFEJEZÉSEK	
AJANLOTT KIFEJEZÉS	KERÜLENDŐ KIFEJEZÉS
jelnyelvi tolmács	süketnéma tolmács
jelnyelv	jelbeszéd, mutogatás
kerekesszékekkel közlekedő	tolókocsihoz kötött
halló (süket ellentettje)	beszélő
látó (látássérült ellentettje)	
ép (fogycatékos ellentettje)	egészséges
többségi iskola	normál iskola
személyi segítő	gondozó, ápoló (az egészségügyben helyes)
Braille-írás (pontírás)	
síkírás (pontírás ellentettje)	
fogyatékosok szervezetei	fogyatékos szervezetek
„Esélyegyenlőségi Törvény”	fogyatékos törvény
fogyatékosok sportja, sportoló fogyatékosok	fogyatékos sport
paralimpia	paraolimpia
megváltozott munkaképességű személy (a munka világában)	csökkent munkaképességű személy

(

()